

آیین نامه دوره دکترای تخصصی (Ph.D.) برای دانشجویان بین‌المللی غیر ایرانی

مقدمه

دوره دکترای تخصصی (Ph.D.) یکی از دوره‌های مهم در تربیت نیروی انسانی مورد نیاز در کشورهای مختلف است که دانش آموختگان این دوره علاوه بر تدریس و پژوهش در شناسایی نیازهای جامعه و رفع مشکلات و ارائه مشاوره مناسب به دست اندرکاران نیز ارائه خدمت می‌نمایند. در راستای بین‌المللی سازی آموزش و پژوهش عالی، لازم است برنامه‌ها و آیین‌نامه‌هایی براساس نیازهای بین‌المللی و حضور در عرصه‌های بین‌المللی تهیه شود. در حال حاضر در کشور آئین نامه‌های آموزشی دوره‌های دکترای تخصصی مبتنی بر آموزش و مبتنی بر پژوهش وجود دارند. این آئین نامه با هدف پاسخ دادن به داوطلبان بین الملل و رفع نیازهای دانشجویان بین‌المللی غیرایرانی با توجه به امکانات و شرایط موجود طراحی شده است و در آن پذیرش دانشجو براساس پروژه‌های مصوب و توانمندی اساتید انجام می‌شود.

کلمات کلیدی

در این آیین نامه کلمات کلیدی زیر برای رعایت اختصار مورد استفاده قرار می‌گیرند:

- واحد آموزش دهنده: گروه آموزشی تربیت کننده دانشجو در دانشکده و یا مرکز تحقیقاتی پذیرنده دانشجو
- دانشجو: دانشجوی بین الملل غیر ایرانی
- دانشگاه: دانشگاه علوم پزشکی تهران

ماده ۱: کلیات

۱-۱: دوره‌ی دکتری تخصصی (Ph.D.) بالاترین دوره‌ی تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک می‌انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که توانایی نوآوری در زمینه‌های مختلف علوم و فناوری، در جهت رفع نیازهای بین‌المللی و گسترش مرزهای دانش را داشته باشند. تحصیل در این دوره به صورت تمام وقت می‌باشد.

۱-۲: هدف

هدف از ایجاد دوره دکتری تخصصی، تربیت دانشجویان بین‌المللی است که ضمن احاطه در یک زمینه خاص و استفاده از علوم مرتبط، با کسب توانمندی و استفاده از روش‌های تحقیق پیشرفته و جدیدترین مبانی پژوهشی بتوانند گامی در جهت پیشرفت و گسترش مرزهای دانش بردارند.

ماده ۲: شرایط و روش پذیرش در دوره دکتری تخصصی

۲-۱: دارا بودن دانشنامه کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) یا دکترای حرفه‌ای یا بالاتر، متناسب با رشته تحصیلی مورد

تقاضا به تشخیص استاد راهنما و تأیید واحد آموزش دهنده و تصویب کمیته پذیرش دانشجویان بین‌المللی

۲-۲: مشخص بودن کلیات پروژه تحقیقاتی دانشجو که به تأیید استاد راهنما رسیده باشد.

تبصره: حسب مورد استاد راهنما و واحد آموزش دهنده می‌توانند با مصاحبه حضوری و یا غیرحضوری توانمندی داوطلب

را برای تحصیل در رشته مربوطه تعیین نمایند.

ماده ۳: استاد راهنما

۳-۱: استاد راهنما با درخواست دانشجو و موافقت کتبی استاد و با تأیید واحد آموزش دهنده ذیربط قبل از ورود دانشجو

تعیین می‌شود.

۳-۲: در صورت نیاز به پیشنهاد استاد راهنما، مسؤولیت راهنمایی پایان نامه دانشجو را دو استاد راهنما به طور مشترک عهده دار می شوند اما مسؤولیت نهایی پایان نامه به عهده استاد راهنمای اول است.

تبصره: استاد راهنمای دوم و استادان مشاور می توانند از خارج از دانشگاه و یا خارج از کشور انتخاب شوند.

۳-۳: استاد راهنمای اول می بایست عضو هیات علمی دانشگاه با مرتبه دانشجویی و بالاتر باشد و حداقل ۴ مقاله منتشر شده در مجلات علمی-پژوهشی معتبر نمایه شده در نمایه نامه های بین المللی ISI یا PubMed به عنوان نویسنده اول یا مسؤول در طول ۲ سال گذشته داشته و دارای h-index حداقل ۱۰ با نمایه بین المللی Scopus باشد.

۳-۴: استاد راهنمای دوم بایستی حداقل دارای مرتبه استادیاری و h-index حداقل ۵ با نمایه Scopus باشد.

۳-۵: در موارد خاص به درخواست استاد راهنمای اول و تأیید واحد آموزش دهنده/دانشکده/مرکز تحقیقاتی و تصویب شورای آموزشی دانشگاه هر دانشجو می تواند حداکثر ۳ استاد راهنما داشته باشد.

۳-۶: هر دانشجوی Ph.D. می تواند حداکثر سه استاد مشاور با نظر استاد راهنمای اول داشته باشد.

۳-۷: در صورتی که استاد راهنمای اول از همکاران بالینی باشد، لازم است استاد راهنمای دوم حتماً از همکاران دارای Ph.D. در رشته مربوطه انتخاب شود.

ماده ۴: دوره تحصیل

۴-۱: دوره تحصیل دانشجویان دکترای تخصصی بین المللی با این شیوه به صورت تمام وقت حداقل ۳ سال و حداکثر ۵ سال است.

تبصره: در موارد خاص در خصوص کاهش و یا افزایش طول دوره تحصیل به درخواست استاد راهنما، تصمیم گیری بر عهده شورای آموزشی دانشگاه خواهد بود.

۴-۲: براساس نیاز دانشجو و اولویت های پژوهشی، دانشجو موظف است قبل از انجام پروژه تحقیقاتی پایان نامه، حداقل ۶ واحد و حداکثر ۱۰ واحد از دروس مرتبطی را که استاد راهنما تعیین می کند را با موفقیت بگذراند.

۳-۴: حداقل نمره قبولی در دروس بند ۲-۴، ۱۴ از ۲۰ و حداقل میانگین کل (معدل کل) قابل قبول، ۱۵ می‌باشد. چنانچه میانگین کل کمتر از ۱۵ باشد دانشجوی موظف خواهد بود با نظر استاد راهنما و حداکثر در یک نیمسال تحصیلی، تعدادی از دروس را مجدداً برای جبران میانگین کل بگذراند.

۴-۴: دانشجوی پس از گذراندن واحدهایی که به تشخیص استاد راهنما موظف به گذراندن آنها می‌باشد، لازم است در پایان سال اول تحصیل در آزمونی که کمیته عبور از مرحله اول به مرحله دوم طراحی می‌شود شرکت کند و پس از قبولی در این آزمون امکان ادامه تحصیل برای دانشجوی وجود خواهد داشت.

۵-۴: هر دانشجوی حداکثر دو مرتبه می‌تواند در آزمون عبور از مرحله اول به مرحله دوم شرکت کند و در صورتی که قادر به قبولی در این آزمون نباشد به وی MPhil رشته مربوطه اعطا خواهد شد و از ادامه دوره Ph.D محروم می‌گردد.

۶-۴: کمیته عبور از مرحله اول به مرحله دوم متشکل از نمایندگان معاونت‌های بین‌الملل، آموزشی و پژوهشی دانشگاه (هر معاونت یک نماینده) و یک نفر داور خارج از دانشگاه در رشته مربوطه به تایید معاونت بین‌الملل دانشگاه می‌باشد.

مرحله پژوهشی – پایان‌نامه

ماده ۵: پایان‌نامه

۱-۵: دانشجوی موظف است در چارچوب طرح پیشنهادی استاد و حداکثر تا پایان سال اول از پروپوزال پایان‌نامه دکترای خود در حضور هیأت داوران دفاع کند.

۲-۵: هیأت داوران دفاع از پروپوزال پایان‌نامه به پیشنهاد استاد راهنما و تایید واحد آموزش دهنده انتخاب می‌شوند. هیأت داوران شامل استاد (اساتید) راهنما و مشاوران، ۲ نفر داور داخلی (واحد آموزش دهنده)، مدیر گروه مربوطه/معاون پژوهشی مرکز تحقیقاتی، ۱ نفر داور خارج از گروه و ۱ نفر داور خارج از دانشگاه است. داوران از بین اعضای هیأت علمی پیشنهادی استاد راهنما و به انتخاب واحد آموزش دهنده و تایید معاونت بین‌الملل دانشگاه تعیین می‌شوند که همه آنان می‌بایست حداقل دارای مرتبه دانشیاری باشند.

۳-۵: پس از تأیید پروپوزال پایان نامه توسط هیأت داوران، دانشجو موظف است طرح را در سامانه پژوهشیار ثبت نموده و نسبت به اخذ واحد پایان نامه اقدام نماید و تا زمان دفاع، در نیمسال‌های بعدی نیز واحد پایان نامه را اخذ (تمدید) نماید.

۴-۵: دانشجو موظف است در هر مرحله از تحقیق و حداقل هر ۶ ماه یک نوبت گزارشی مکتوب از پیشرفت کار خود را به استاد راهنما ارائه کند. این گزارش پس از تأیید استاد راهنما از طریق گروه به شورای تحصیلات تکمیلی واحد آموزش دهنده تسلیم می‌شود و با حضور دانشجو و استاد راهنما در جلسه‌ای که اعضای آن توسط همین شورا تعیین می‌گردد، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۵-۵: در مواردی که دانشجو جهت جمع‌آوری داده‌ها نیاز به حضور در سایر کشورها از جمله کشور مبدا داشته باشد، با تأیید کمیته‌ای متشکل از معاونین آموزشی، پژوهشی و بین‌الملل دانشگاه و یا نمایندگان تام‌الاختیار ایشان حداکثر تا نیمی از دوره تحصیل را می‌تواند در خارج از ایران سپری نماید.

ماده ۶: جلسات پیش دفاع و دفاع از پایان نامه

۱-۶: دانشجو موظف است بعد از تدوین و نگارش پایان نامه مطابق با دستورالعمل دانشگاه، نسخه‌ای از آن را به استاد/اساتید راهنما و مشاور تحویل دهد.

۲-۶: هیأت داوران پایان نامه، مطابق با ماده ۲-۵ هیأت داوران دفاع از پروپوزال تعیین می‌شوند.

۳-۶: یک نسخه از پایان نامه به همراه کاربرگ داوری توسط مدیر واحد آموزش دهنده برای هر یک از داوران ارسال و نظر آنان دریافت می‌شود.

۴-۶: واحد آموزش دهنده پس از دریافت نظرات داوران می‌تواند با حضور اساتید راهنما و مشاوران نسبت به برگزاری جلسه پیش دفاع اقدام نماید.

۵-۶: دانشجو موظف است تصمیمات جلسه پیش دفاع برای تکمیل پایان نامه دکتری تخصصی را قبل از اتمام سنوات تحصیلی لحاظ نموده و پایان نامه آماده شده خود را در مهلت مقرر به استاد راهنما تحویل نماید.

۶-۶: پس از احراز شرایط مندرج در بند ۵-۶ دانشجو مجاز به دفاع از پایان نامه دکترای خود می‌باشد.

۶-۷: کاربرگ تأیید شده دفاع از پایان نامه باید یک هفته قبل از برگزاری جلسه‌ی دفاع به حوزه مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود تا نسبت به تعیین نماینده آن حوزه برای جلسه دفاع اقدام شود.

۶-۸: برای دفاع از پایان نامه، دانشجو موظف است دستاوردهای علمی پایان نامه را از طریق پذیرش / چاپ حداقل ۲ مقاله کامل مستخرج از پایان نامه در مجلات علمی- پژوهشی که دارای نمایه ISI یا Pub Med می باشند، ارائه کند و دانشجو باید حداقل در هر دو مقاله به عنوان نویسنده اول باشد.

۶-۹: جلسه دفاع از پایان نامه با حضور هیأت داوران و به صورت علنی برگزار می گردد و ترکیب هیأت داوران عبارتند از:

- استاد / استادان راهنما
- استاد / استادان مشاور
- داوران داخل گروه آموزشی / مرکز تحقیقاتی
- داوران خارج از گروه آموزشی / مرکز تحقیقاتی
- داوران خارج از دانشگاه
- مدیر گروه / رئیس مرکز تحقیقاتی یا نماینده ایشان
- نماینده تحصیلات تکمیلی

ماده ۷: ارزیابی پایان نامه

۷-۱: ارزیابی پایان نامه بر اساس کیفیت علمی پژوهش انجام شده، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی و نحوه نگارش آن و مطابق با کاربرگ ارزیابی پایان نامه انجام می شود.

۷-۲: نماینده تحصیلات تکمیلی در ابتدای جلسه‌ی دفاع کاربرگ‌های ارزیابی را به اعضای هیأت داوران تحویل می‌دهد و در پایان جلسه، کاربرگ‌ها را از آنان اخذ و پس از محاسبه میانگین نتیجه را به دانشجو و آموزش دانشکده اعلام می‌نماید.

۷-۳: امتیاز و درجه پایان نامه به صورت زیر تعیین می شود :

الف) از نمره ۱۹ تا ۲۰، درجه عالی

ب) از نمره ۱۸ تا ۱۸/۹۹، درجه بسیار خوب

ج) از نمره ۱۶ تا ۱۷/۹۹، درجه خوب

د) نمره کمتر از ۱۶، غیر قابل قبول

۴-۷: چنانچه پایان نامه دانشجوی بنا به تشخیص هیات داوران «غیر قابل قبول» ارزیابی شود، دانشجوی مجاز است حداکثر طی ۶ ماه، به شرط آنکه طول دوره از حداکثر مدت مجاز تحصیل بیشتر نشود اصلاحات لازم را در پایان نامه به عمل آورد و صرفاً یک بار دیگر از آن دفاع کند.

۵-۷: دانشجوی موظف است اصلاحات لازم در پایان نامه را انجام دهد و پس از تأیید استاد یا اساتید تعیین شده در جلسه دفاع از پایان نامه به عنوان داور تأییدکننده، نتیجه به استاد راهنما گزارش می‌گردد. دانشجوی موظف است ویرایش نهایی پایان نامه خود را با رعایت تصحیحات مورد نظر هیات داوران، حداکثر ۲ ماه پس از برگزاری جلسه دفاع به استاد راهنما تحویل نماید. صورتجلسه دفاع دکتری می‌بایست حداکثر ۳ ماه پس از برگزاری جلسه دفاع به حوزه آموزش تسلیم شود.

ماده ۸: طول دوره و افزایش آن

۱-۸: مدت مجاز تحصیل در دوره ی دکتری تخصصی استادمحور- پروژه محور حداقل سه سال و حداکثر پنج سال است و بنا بر ضرورت، به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجوی و تأیید واحد آموزش دهنده و تصویب شورای آموزشی دانشگاه می‌توان حداکثر تا یک نیمسال به این مدت افزود.

تبصره ۱: در موارد خاص با پیشنهاد استاد راهنما، تصمیم گیری در مورد کاهش یا افزایش طول دوره دانشجوی بر عهده شورای آموزشی دانشگاه خواهد بود.

۲-۸: در صورتی که دانشجوی به علل غیر قابل پیش‌بینی در حداکثر مدت مجاز موفق به اتمام تحصیل نشود لازم است درخواست خود برای افزایش طول دوره را حداقل یک ماه قبل از پایان مهلت مجاز به آموزش دانشکده تحویل دهد.

ماده ۹: فراغت از تحصیل

۹-۱: دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و قبولی در پایان نامه (در یکی از سطوح: عالی، بسیار خوب و خوب) به دریافت درجه دکترای تخصصی نائل می‌شود. تاریخ فراغت از تحصیل، تاریخ دفاع از پایان نامه می‌باشد.

۹-۲: در مدرک اعطایی به دانشجو عنوان دکترای تخصصی (Ph.D.) و موضوع تحقیق بر مبنای عنوان پایان نامه ذکر می‌گردد.

۹-۳: پس از تأیید ساختار پایان نامه توسط گروه آموزشی / مرکز تحقیقات، دانشجو می‌تواند نسبت به تکثیر و صحافی نسخه نهایی اقدام کند و آن را به بخش‌های مختلف دانشگاه تحویل و رسید دریافت نماید.

۹-۳-۱: صدور گواهی و مدرک تحصیلی منوط به تحویل نسخه‌های تأیید شده پایان نامه و سایر مدارک مربوطه به دانشکده و انجام مراحل اداری خواهد بود.

ماده ۱۰: مرخصی، انصراف / محرومیت از تحصیل

۱۰-۱: در موارد استثنایی که دانشجو دارای عذر موجه باشد، می‌تواند با ارائه مدارک و مستندات پس از موافقت واحد آموزش دهنده و تأیید شورای آموزشی دانشگاه و با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، حداکثر تا دو نیمسال از مرخصی تحصیلی (با احتساب در سنوات) استفاده نماید.

۱۰-۲: در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود:

الف) میانگین کل (معدل کل) نمرات درسی دانشجو کمتر از ۱۵ شود.

ب) صلاحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت پژوهشی (پس از ارایه گزارش یکساله) از سوی واحد آموزش دهنده احراز نشود.

ج) پایان نامه‌ی دانشجو با رعایت ماده ۷ و بعد از دفاع مجدد، «غیر قابل قبول» ارزیابی شود.

د) مدت مجاز تحصیل دانشجو (با رعایت ماده ۸) به پایان برسد.

۳-۱۰: در صورت انصراف یا محروم شدن دانشجو از ادامه‌ی تحصیل در دوره دکترا‌ی تخصصی، دانشگاه می‌تواند با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، صرفاً گواهینامه‌ای براساس کارنامه تحصیلی دانشجو صادر کند.

۴-۱۰: در خصوص مواردی که در این شیوه‌نامه تصریح نشده باشد شورای آموزشی دانشگاه مرجع تصمیم‌گیری خواهد بود.

۵-۱۰: این آیین‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۱۰ ماده، در جلسه شماره----- کمیته تطبیق و متناسب سازی وزارت بهداشت مورخ----- به تصویب رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می‌باشد.